

=====
Ref. queixa núm. 070308
=====

Assumpte: senyalització d'itineraris històrics monolingües.

Senyor,

S'ha rebut en esta institució un escrit firmat pel Sr. (...), que va quedar registrat amb el número indicat més amunt.

Substancialment exposava els fets i les consideracions següents:

“Que l'Ajuntament de Cocentaina no observa la cooficialitat lingüística instaurada a la Comunitat Valenciana per la Constitució espanyola i l'Estatut d'autonomia, ja que la senyalització i els panells informatius de la muralla medieval de Cocentaina discriminen el valencià, llengua cooficial juntament amb el castellà a la nostra Comunitat.”

En considerar que la queixa reunia els requisits establits en els articles 12 i 17 de la Llei 11/1988, de 26 de desembre, del Síndic de Greuges, va ser admesa, i li'n vam donar trasllat de conformitat amb el que determina l'article 18.1 de la citada llei, a fi de contrastar les alegacions formulades per la persona interessada, i per demanar informació suficient sobre la realitat d'estos fets i de la resta de circumstàncies concurrents en este supòsit, i que fera extensiu el seu informe a concretar les previsions existents per a adaptar la senyalització dels itineraris històrics de Cocentaina al règim de cooficialitat lingüística vigent o, si s'escau, les raons existents per a no fer-ho.

La comunicació rebuda de l'Ajuntament de Cocentaina ens traslladava el dictamen emés pels serveis tècnics de l'Oficina Municipal de Promoció Lingüística, del qual es desprenen els aspectes següents:

“a) Que és indubtable que la retolació viària del municipi de Cocentaina correspon a l'Ajuntament.

b) Que la senyalització de la qual es presenta la queixa correspon a una actuació puntual, els itineraris històrics, que ha estat portada a terme per una empresa privada i que, efectivament, s'ha constatat que sol s'utilitza el castellà en aquests indicadors.

c) Que l'Ajuntament de Cocentaina i, en concret, l'Oficina Municipal de Promoció Lingüística (OMPLI) que és l'òrgan a qui correspon desplegar la relació legislativa anterior, desconeixien per complet l'ús monolingüe en aquests indicadors.”

No obstant això, l'Ajuntament de Cocentaina, a través de l'Oficina Municipal de Promoció Lingüística, expressava el seu compromís irrenunciable de garantir la senyalització en valencià dels indicadors que identifiquen i descriuen els itineraris, i que “s'actuarà immediatament per reemplaçar en el termini més breu possible els esmentats indicadors i per adaptar-los o substituir-los per uns altres on figure, com a mínim, el valencià, com a idioma oficial.”

L'interessat, a qui vam donar trasllat de la comunicació rebuda va ratificar íntegrament el seu escrit inicial de queixa, per la qual cosa, una vegada concloua la tramitació ordinària de l'expedient, senyor, li demane que considere els fonaments de la resolució amb què concloem.

La Generalitat Valenciana, en compliment del mandat estatutari contingut en l'Estatut d'autonomia, va promulgar la Llei 4/1983, de 23 de novembre, d'ús i ensenyament del valencià, el preàmbul de la qual assenyala la necessitat de recuperar l'ús social i oficial del valencià.

L'esmentada llei va significar, d'una banda, el compromís de la Generalitat Valenciana de defensar el patrimoni cultural de la nostra Comunitat i, especialment, la recuperació social del valencià, definit com a llengua històrica i pròpia del nostre poble” i, d'altra banda, superar la relació de desigualtat existent entre les dues llengües oficials de la Comunitat Valenciana, el valencià i el castellà.

La cooficialitat lingüística instaurada per la Constitució espanyola, que reconeix com a llengua oficial d'una determinada comunitat autònoma, no sols l'idioma castellà, sinó també el propi d'eixa comunitat autònoma, va modificar substancialment l'ús, tant privat com oficial, de les diverses llengües en el territori de l'Estat espanyol; és per això que les comunitats autònomes amb idioma oficial propi han legislat sobre la matèria, a través de les denominades lleis de normalització lingüística, amb la finalitat de fomentar l'ús oficial de la llengua cooficial amb l'objectiu que esta assolira cotes semblants a aquelles que corresponen al castellà com a idioma oficial del territori espanyol.

La persecució d'estos legítims objectius, reconeguts en la legislació autonòmica davall l'empara atorgada por la Constitució, no pot, però, desconéixer, i de fet no ho desconeix, que l'article 14 de la Constitució estableix el principi d'igualtat, amb interdicció de qualssevol maneres de discriminació, inclosa la discriminació per motiu de llengua, i la declaració de l'article 3 del mateix text constitucional, que estableix expressament el dret de tots els ciutadans a usar la llengua espanyola.

En este sentit, la mateixa Llei d'ús i ensenyament del valencià, conscient de la vigència absoluta del principi d'igualtat i de la prohibició de discriminació per motiu de llengua, declara en l'article 4, que "en cap cas es podrà seguir discriminació pel fet d'emprar qualssevol de les dues llengües oficials" de la Comunitat Valenciana.

Així mateix, i quant a la qüestió de fons, la discriminació del valencià en la retolació i senyalització dels diversos itineraris històrics de Cocentaina, hem de formular les consideracions següents:

La LUEV, Llei 4/1983 de 23 de novembre, regula l'ús normal i oficial del valencià i en l'art. 7 estableix que el valencià és la llengua pròpia de la Comunitat Valenciana i de la resta d'administracions públiques, i oficial, juntament amb el castellà; en un sentit idèntic, l'art. 7 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana (Llei Orgànica 1/2006, de 10 d'abril, de reforma de la Llei Orgànica 5/1982 d'1 de juliol, de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana que indica que la llengua pròpia de la Comunitat Valenciana és el valencià i imposa l'obligació d'atorgar una protecció i respecte especial a la recuperació del valencià.

Amb la mateixa finalitat i objectiu que el nostre Estatut d'autonomia i la LUEV, el Decret 145/1986 de 24 de novembre, del Consell de la Generalitat Valenciana, en la disposició final primera, i a fi de regular, com hem dit, l'ús del valencià en la senyalització de les vies de comunicació, les instal·lacions i els serveis públics en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, a la que aleshores era Conselleria d'Educació i Ciència, a dictar les disposicions necessàries per al seu compliment.

L'Ordre d'1 de desembre de 1993 de la Conselleria d'Educació i Ciència assenyala en l'art. primer que el criteri general d'ús de les llengües oficials a la Comunitat Valenciana en la senyalització de les vies i serveis públics haurà d'atendre al predomini lingüístic establert en el títol cinqué de la LUEV.

Així mateix, assenyala que en els casos en què per manament legal es requerix la senyalització en les dues llengües, es donarà prioritat a una o l'altra segons el predomini lingüístic en què s'ubique el senyal.

L'art. segon de la citada Ordre d'1 de desembre de 1993 sobre ús de les llengües oficials en la toponímia, en la senyalització de les vies de comunicació i en la retolació dels serveis públics en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana assenyala que:

"Els topònims i la designació genèrica que els acompanya s'hauran d'usar, independentment de la llengua usada en la resta d'elements informatius, en la llengua de predomini lingüístic de la zona a què pertany el topònim.

Finalment, cal ressenyar el Reglament de Normalització Lingüística per al municipi de Cocentaina i el seu ajuntament, aprovat per unanimitat de tots els regidors en el Ple Ordinari que es va dur a terme el 30 d'octubre de 2000 (publicat en el *Butlletí Oficial de la Província d'Alacant*, núm. 270, de 23 de novembre de 2000) determina, en l'art. 11.4: "Les inscripcions o retolacions que identifiquen béns de propietat municipal, com ara vehicles, maquinària, immobles o utilatge en general, hauran d'estar en valencià". Art. 16. La retolació i la senyalització viària que depenguen de l'Ajuntament de Cocentaina o que instal·len les seues empreses adjudicatàries o concessionàries o qualsevol altra entitat, en col·laboració amb l'Ajuntament, han de figurar en valencià, sense perjudici del que disposen les normes que regulen el trànsit i la seguretat viària."

Les disposicions legals assenyalades són clares i terminants, i no exigixen cap interpretació. A més, tenint en compte que Cocentaina és un municipi de predomini lingüístic valencià, és obvi el dret que assistix al promotor de la queixa que ens ocupa.

Atés tot el que hem dit més amunt, formulem a l'Ajuntament de Cocentaina el suggeriment següent:

- Que, en el marc de les seues competències i en futurs treballs de senyalització viària del municipi, observe la cooficialitat lingüística instaurada a la Comunitat Valenciana, i que active els mecanismes necessaris perquè la pròxima retolació dels itineraris històrics de la localitat es retolen tant en castellà com en valencià.

De conformitat amb el que preveu l'article 29 de la Llei de la Generalitat Valenciana 11/1988, de 26 de desembre, li agraiem que ens remeta, en el termini d'un mes, el preceptiu informe en què ens manifeste si accepta o no la recomanació que li fem o, si s'escau, les raons que considere per a no acceptar-la.

Perquè en prenga coneixement, li fem saber, igualment, que, a partir del mes següent a la data en què s'ha dictat esta resolució, la inserirem en la pàgina web de la institució.

Agraïm la seua col·laboració i la remissió del que li hem sol·licitat.

Atentament,

Emilia Caballero Álvarez
Síndica de Greuges e.f. de la Comunitat Valenciana